

Sütçü Sığır Irkları Terminolojisi

NM\$ / Net Merit / Net Değer: Süt verim özellikleri, sağlık özellikleri, uzun ömürlülük ve kolay buzağıma değerleri ile hesaplanan ve ırk ortalamaları ile karşılaştırıldığında, bir boğanın yavrularının yaşamı süresince tahmin edilen karlılığıdır.

PL / Productive Life / Verimlilik Ömrü: Bir boğanın kızlarının sürüden ayrılana kadar süt verdiği ayların veya 7 laktasyonun (hangisi önce gelirse) olarak ifade edilmesi ile yapılan genetik sıralandırılmasıdır. Bu değerlendirme, standart laktasyon eğrilerine göre yapılır. En yüksek değer laktasyonun pikine verilir ve laktasyonun sonuna doğru azalarak puanlandırılır. Son zamanlardaki, 305 günün üzerindeki bir laktasyona puan verilmektedir. Standart ayarlama ise 2. laktasyonda 305 gündeki ineğin 10 aylık puan almasına dayanır. Daha sonraki laktasyonlara kıyasla, ilk laktasyon daha az puan alır. PL değerinin irsiyet derecesi % 8.5'tir.

DPR / Daughter Pregnancy Rate / Kızlara ait Gebelik Oranı: Her 21 günlük periyottaki boş inekler içindeki gebe kalan ineklerin yüzdesidir. DPR değeri 1.0 olan boğanın, söz konusu 21 günlük bir estrus siklusu boyunca, gebe kalan kızlarının sayısı, bu değeri 0 olan boğadan %1 daha yüksek olması beklenir. PTA DPR değerinde 1.0'lık bir artış boş günlerin PTA değerinde 4 günlük bir düşüşe sebep olur. Bu değer için genetik baz 2005 yılında doğan ineklerdir.

SCS/ Somatic Cell Score / Somatik Hücre Sayımı: Bir boğanın kızlarının bir laktasyon boyunca ortalama SCS değerinin genetik bir ölçümüdür. Tüm ırklar için genetik baz 3.00'dür. DÜŞÜK değerler daha çok tercih edildiğini bilmek önemlidir. (Düşük değer, boğanın kızlarının mastitise daha dirençli olduğunu gösterir). SCS'nin irsiyet derecesi %12'dir.

SSCE / Service Sire Calving Ease / Boğaya ait Kolay Buzağılama Değerleri: Düvelerin ilk buzağılamalarında, görülmesi beklenen zor doğum yüzdesi, tahminidir. Kolay buzağılama değerleri, erkek ve dişi buzağılar ile buzağılama mevsimi boyunca elde edilen sonuçların ortalama değerleridir. 2005 yılında doğan tüm boğalar için Genetik Baz ortalaması, Holstein ırkı için ortalama % 7.81 ve Brown Swiss ırkı için % 5.3'tür.

DCE / Daughter Calving Ease / Kızlara ait Kolay Buzağılama: İneğin babasının kolay buzağılamadaki etkisini ölçer. Bu değer ineğin, kolay buzağılama becerisi ile iri buzağılar elde etme eğiliminin bir kombinasyonudur. 2000 yılında doğan tüm boğalar için Genetik Baz ortalaması, Holstein ırkı için % 8.61 ve Brown Swiss ırkı için %5.43'tür.

SSB / Sire Stillbirth / Boğaya Ait Ölü Doğum: Bu değerlendirmeler, Holstein ırkı için görünen ölü doğumların yüzdesidir. Söz konusu ölü doğumlar, yavrunun ölü olarak doğması ya da doğumdan sonra ilk 48 saat içinde ölmesi şeklinde kabul edilir. Doğum yapan her yaştaki inekler için genetik baz ortalaması % 7.87'dir.

DSB / Daughter Stillbirth / Kızlara ait Ölü Doğum: İneğin babasının doğan buzağının canlılığı üzerine etkisini ölçer. Her yaştaki inekler için kızlara ait ölü doğum genetik baz ortalaması % 8.28'dir.

GFI / Genomic Future Inbreeding / Gelecekteki Genomik Melezleme: GFI, pedigrisinden beklenenler ile değil, genomik teknolojisinin bir sonucu olan güncel genotiplerden beklenen homozigot loküsün kullanılması sonucunda progeny'nin (boğanın soyunun) gelecekte kan bağı olan hayvanlarla melezleme katsayısıdır. Baz popülasyon, Holstein için son 10 yılda doğan kanıtlanmış boğaların tüm genotipidir, diğer ırklar için son 10 yılda doğan kanıtlanmış hayvanların tüm genotipidir. Tercih edilen düşük GFI sayılarının anlamı, baz popülasyonu ile eşleştirildiğinde gelecekteki progeny melezlemede daha düşük olacaktır.

EFI / Expected Inbreeding of Future Progeny / Gelecekteki Kanıtlanmışın Tahmin Edilen Melezlemesi: Son 4 yılda doğan 1000 inek ve düveden oluşan bir grup ile bir hayvanın ortalama akrabalık ilişkisi bir buçuktur. Bu değer, bir hayvanın progeny'si rastgele eşleştirildiğinde popülasyondaki akraba melezleme oranına katkıda bulunacağı artışı gösterir. Daha yüksek sayılar, daha çok kan bağı ilişkisi-daha yüksek kan bağı/akrabalık melezleme olduğunu gösterir. Daha

düşük sayılar, daha az kan bağı ilişkisi ve pedigrisinde belirli soylarla kan bağı olmayan hayvanlar olduğunu gösterir.

HCR / Heifer Conception Rate / Düvelere ait Döl Tutma Oranı: İlk kez gebe kalacak düvelerin döl tutma yeteneği, her bir suni tohumlamada gebe kalan düvelerin yüzdesi olarak tanımlanır. HCR (Düvelere ait Döl Tutma Oranı)'si 1 olan boğanın kızları, HCR'si 0 olarak değerlendirilen bir boğanın kızlarıyla karşılaştırıldığında, düve olarak gebe kalma yüzdesi %1 daha fazla olacaktır.

CCR / Cow Conception Rate / İneklere ait Döl Tutma Oranı: Laktasyondaki ineklerin döl tutma yeteneği, her bir suni tohumlamada gebe kalan ineklerin yüzdesi olarak tanımlanır. CCR (İneklere ait Döl Tutma Oranı)'si 1 olan damızlık boğanın kızları, CCR'si 0 olarak değerlendirilen bir boğanın kızlarıyla karşılaştırıldığında laktasyonda inek iken gebe kalma yüzdesi %1 daha fazla olacaktır.

JPI / Jersey Performance Index / Jersey Performans (Verim) Endeksi: Amerikan Jersey Sığır Birliği'nin tüm toplam performanslar üzerinden boğaları sıralama metodudur. 40:20:15:12:7:3:3 oranlarında, protein, yağ, SCS (Somatik Hücre Sayımı), PL (Verimlilik Ömrü), DPR (Kızlara ait Gebelik Oranı), fonksiyonel meme indeksi ve'i içerir.

PPR / Progressive Performance Ranking / Progresif Performans Sıralaması: Brown Swiss ve Sütçü Shorthorn ırklarının tüm toplam performanslar üzerinden boğaları sıralama metodudur. 44:18:-8:12:10:4:4 oranlarında, protein, yağ, fonksiyonel özellik indeksi, PL (Verimlilik Ömrü), UDC (Meme Kompozit Değeri) FLC (Ayak - Bacak Kompozit Değeri) ve DPR (Kızlara ait Gebelik Oranı)'i içerir.

PTI / Production Type Index / Verim Tip Endeksi: Her bir damızlık birliğinin tüm toplam performanslar üzerinden boğaları sıralama metodudur.

İrki	Özellikler	Oran
Ayrshire	Protein, yağ, PTAT (Önceden Tahmin Edilen Aktarma Yeteneği Tip), DPR (Kızlara ait Gebelik Oranı), PTA (Önceden Tahmin Edilen Aktarma Yeteneği), meme lobu derinliği, SCS (Somatik Hücre Sayımı)	27:25:25:6:5:4
Guernsey	Protein, yağ, PTAT (Önceden Tahmin Edilen Aktarma Yeteneği Tip), UDC (Meme Kompozit Değeri), FLC (Ayak - Bacak Kompozit Değeri) PL (Verimlilik Ömrü), DPR (Kızlara ait Gebelik Oranı), SCS (Somatik Hücre Sayımı), PTA (Önceden Tahmin Edilen Aktarma Yeteneği), Güç	25:25:10:10:10:10:3:-4:3

UDC / Udder Composite / Meme Kompozit Değeri: Meme lobu ile ilgili linear özelliklerin bir rakam/sayıda birleştirildiği/kombine edildiği bir indekstir. Bu özellikler Brown Swiss ve Guernsey ırklarında UD, FU, FTP, RUH, RUW ve UC özellikleri/değerleri kullanılır. Holstein UDC (Meme Kompozit Değeri)'sine arka meme başı yerleşimi ilave etmektedir ancak meme başı uzunluğu ilave edilmemiştir.

FLC / Foot and Leg Composite / Ayak ve Bacak Kompozit Değeri: Ayak ve bacaklar ile ilgili linear özelliklerin bir rakam/sayıda birleştirildiği bir indekstir. Bu özellikler Holstein ırkı için FLS, FA, RLRV ve RLS özellikleri kullanılır. Brown Swiss ırkında FA ve RLRV özellikleri kullanılır. Guernsey ırkında RLRV, FA ve RLSV özellikleri kullanılır.

JUI / Jersey Udder Index / Jersey Meme Endeksi: Meme lobu ile ilgili linear özelliklerin bir rakam/sayıda birleştirildiği bir indekstir. Bu özellikler Jersey ırkı için FU, RUH, RUW, UD, UC, TP ve TL'dir.

REL / Reliability / Güvenilirlik: PTA (Önceden Tahmin Edilen Aktarma Yeteneği) değerlerindeki güvenilirlik ölçüsüdür. Güvenilirlik, değerlendirmede kullanılan bilgilerin miktarı ile hesaplanır. Hayvanın kendisi, anne-babası ve progeny'den (yavru) olan bilgiler göz önünde bulundurulur.

Daha düşük güvenilirlik, değerlendirmeye önemli miktarda bir bilginin eklendiğinde PTA'da muhtemelen bir değişiklik olacağı anlamına gelir.

B/R / Black-Red Gene in Holstein / Holstein Irkında Siyah-Kırmızı Geni: Bir Siyah/Kırmızı gene ve bir gerçek Kırmızı gene sahip boğalar, kırmızı renkte doğarlar ve genç yaşlarında çoğunlukla siyah renge dönerler. Genellikle, sırtında kırmızı bir şerit kırmızı renge döner ve kulaklarında kırmızı renk kalır. Bazen kırmızı-siyah bir hayvan çoğunlukla kırmızı kalır. Siyah-kırmızıda kırmızı baskındır. Siyah/Kırmızı bir gene ve Siyah bir gene sahip bir boğa *BR ile ifade edilir. Siyah-Kırmızı bir gene ve gerçek bir Kırmızı gene sahip bir boğa *BR *RC ile ifade edilir.

CVM / Complex Vertebral Malformation / Kompleks Vertebral Gelişim Bozukluğu: Resesif bir genetik bir kusur olup embriyonik ölümler, düşük, ölü doğumlara ve görülebilen bazı deformasyonlara sebep olduğu düşünölmektedir. Bu durum yeni değildir. Holstein ırkında 40 yılı aşkın bir süredir bulunmaktadır. Yeni olan, DNA testi ile taşıyıcı hayvanların tespit edilmesidir. CVM, BLAD ve diğer genetik resesifler gibi, taşıyıcı hayvanları diğer taşıyıcı hayvanlarla eşleştirmek suretiyle kontrol edilebilmektedir. *CV statüsü, boğanın taşıyıcı olduğunu ifade eder, *TV taşıyıcı olmadığını belirtir.

ACE / Accelerated Conception Evaluation / Accelerated (Accelerated Genetics firması) Döl Tutma Değerlendirmesi: ABD'nin tüm sütçü çiftliklerinden toplanan veriler ile Accelerated Genetics firması tarafından geliştirilmiş boğalara ait döl verimi indeksidir. ACE değeri, hem ineği hem de kaç kez doğum yaptığı, S.T. sayısı, eşleştirme mevsimi, süt verim miktarı, eşleştirme yılı, çiftlik ve sağılan gün sayısı gibi çevresel faktörleri hesaplamaya dahil eden karmaşık bir istatistiksel modeldir. Bağımlı değişken, boğanın döl verimidir. Damızlık boğaya ait döl verimi indeksi olan ACE'nin derecelendirmesi 1 ile 5 arasında değişmektedir, 1= düşük döl verimi, 5= mükemmel döl verimidir.

Beta-Casein / Beta-Kazein: Beta-kazein inek sütü proteininin bir çeşididir. Sindirim sisteminde biyolojik aktif peptidlerin salınımından dolayı beslenmenin ötesinde etkiler sağlayabilir. Beta-kazein, başlıca A1 ve A2 genetik variantlar (çeşitleri) halinde olabilir. A2 Beta-kazein orijinal beta-kazein proteini olarak bilinir. Çünkü birkaç bin yıl önce, Avrupa'da A1 beta-kazeinin ortaya çıkmasına sebep olan bir mutasyondan önce vardı. A2 beta-kazein sağlığa yararlı olmasından dolayı tercih edilen çeşididir.

Kappa-Casein / Kapa-Kazein: Peynir altı suyu proteini olmayan dört proteinden biridir ve sütteki artan protein verimi ve yüzdesi ile ilişkilidir. Hayvanlar her bir ebeveynden gelen üç gen kombinasyonundan birini taşırlar. Dünya çapındaki çalışmalar BB genotipi, sütteki protein ve peynir elde edilmesinde en avantajlı genotip olduğunu göstermektedir. AB kısmen orta derecede ve AA en az tercih edilmektedir.